

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи та проведення практичних занять
з дисципліни

“НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ”

*(для студентів 4 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)*

**Харків
ХНАМГ
2013**

Методичні вказівки до самостійної роботи та проведення практичних занять з дисципліни “Науково-дослідницька робота студентів” (для студентів 4 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. В. Водка. – Х.: ХНАМГ, 2013 – 12 с.

Укладач: **Н. В. Водка**

Рецензент: к.е.н., доц. В. М. Тюріна

Рекомендовано кафедрою МіРЕ, протокол № 1 від 30.08.2012 р.

Зміст

	Стор.
Вступ	
1. Мета і завдання дисципліни	4
2. Тематичний план вивчення дисципліни з погодинним розподілом	6
3. Зміст програми дисципліни за темами	6
4. Плани практичних і семінарських занять	7
5. Тематика звітів з науково-дослідницької роботи	8
6. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів	9
7. Оцінка знань	10
Список джерел	11

Вступ

Науково-дослідницька робота студентів відноситься до дисциплін за вибором вищого навчального закладу в навчальному плані освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”. На вивчення цієї дисципліни за денною формою навчання передбачено 1,0 кредит, в тому числі практичні й семінарські заняття – 12 год., самостійна робота студентів – 24 год.

Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни здійснюється протягом 9 триместру і завершується складанням диференційного заліку.

1. Мета і завдання дисципліни

Головне призначення навчальної дисципліни – оволодіння методами дослідницької роботи і набуття необхідних практичних навичок для її проведення.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ❖ Оволодіння методами дослідницької роботи й набуття практичних навичок з її проведення;
- ❖ Аналіз та систематизація економічної інформації;
- ❖ Підготовка наукових оглядів з проблем професійної діяльності;
- ❖ Виявлення економічних проблем для аналізу конкретних ситуацій і розробка заходів щодо їх вирішення.

Предмет дисципліни – методика дослідницької роботи в сучасних умовах розвитку держави і на цій основі вирішення конкретних економічних завдань як у навчальному процесі, так і у виробничій діяльності.

Змістові модулі:

ЗМ 1. Поняття наукового дослідження (0,5 кредиту /18 годин):

Навчальні елементи:

1. Поняття науки. Етапи розвитку науки. Основні поняття
2. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень
3. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи
4. Правила оформлення науково-дослідницької роботи

ЗМ 2. Формулювання теми, цілей і завдань дослідження (0,5 кредит /18 годин):

Навчальні елементи:

1. Етапи постановки теми дослідження
2. Встановлення актуальності теми
3. Цілі і завдання дослідження
4. Методи проробки інформації

Внаслідок вивчення дисципліни «Науково-дослідницька робота студентів» студент **повинен знати:**

- * зміст наукових категорій;
- * основні напрямки економічних досліджень;
- * основні етапи вибору теми наукового дослідження;
- * підходи до формулювання цілей і завдань наукових досліджень;
- * правила виконання науково-дослідницької роботи;
- * вимоги до оформлення звітів з науково-дослідницької роботи.

вміти:

- ❖ обирати тему наукового дослідження;
- ❖ аналізувати економічну інформацію;
- ❖ формулювати мету і завдання дослідження;
- ❖ планувати й проводити дослідження;
- ❖ формулювати висновки з проведеної науково-дослідницької роботи у вигляді звіту, доповіді.

До переліку взаємозв'язаних дисциплін (за навчальним планом) віднесені:

- Економіка підприємства;
- Аналіз господарської діяльності;
- Фінанси підприємства;
- Економічний механізм функціонування підприємства;
- Планування.

2. Тематичний план вивчення дисципліни з погодинним розподілом

Модулі	Тема	Семінарські й практичні заняття, год.	Самостійна робота, год.
1	1. Поняття науки. Етапи розвитку науки. Основні поняття	2	2
	2. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень	2	2
	3. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи	1	4
	4. Правила оформлення науково-дослідницької роботи	1	4
2	5. Етапи постановки теми дослідження	1	2
	6. Встановлення актуальності теми	2	4
	7. Цілі і завдання дослідження	1	4
	8. Методи проробки інформації	2	2
	Всього годин	12	24

3. Зміст програми дисципліни за темами

Тема 1. Поняття науки. Етапи розвитку науки. Основні поняття

Поняття науки як системи знань, що безперервно розвивається. Ознаки наукового знання. Правильність наукового знання. Головна ознака і головна функція науки. Мета науки. Етапи розвитку науки. Шлях пізнання. Поняття. Категорії. Принципи. Наукові закони. Теорії. Методи. Гіпотеза як науково обґрунтовані припущення.

Тема 2. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень

Поняття наукового дослідження і цілі наукового дослідження. Методологія. Емпіричні й теоретичні завдання, що виникають при вирішенні наукових проблем. Спостереження і експеримент як методи пізнання.

Етапи виконання дослідницької роботи. Класифікація наукових досліджень.

Тема 3. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи

Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи. Структура звіту. Вимоги до змісту та оформлення реферату, змісту, вступу, характеристики підприємства, обґрунтування актуальності обраної теми, висновків.

Тема 4. Правила оформлення науково-дослідницької роботи

Правила оформлення НДР згідно з вимогами ДСТУ 3008-95
Документація. Звіти у сфері науки і техніки.

Тема 5. Етапи постановки теми дослідження

Науковий напрямок. Поняття проблеми. Проблема складається з ряду тем. Етапи постановки тем: формулювання проблем, розробка структури проблем, встановлення актуальності проблеми.

Тема 6. Встановлення актуальності теми

Вимоги, що ставляться до тем: актуальність, повинна вирішувати наукове завдання, бути економічно ефективною, відповідати профілю наукового колективу, можливість її здійснити.

Методи оцінки перспективності тем.

Тема 7. Цілі і завдання дослідження

Наукове дослідження після вибору тем починається з вивчення науково-технічної інформації. Облік проробленої інформації відображається у складанні бібліографії. Вміння роботи над літературою. Мета вивчення. Шляхи підвищення ефективності розумової праці: самостійність, систематичність і наполегливість.

Способи запам'ятовування: механічний, логічно-смісловий, вільний.

Тема 8. Методи проробки інформації

Проробка науково-технічної інформації включає виписки, анотації, конспекти. Способи складання конспектів: послідовний, вибірковий.

Аналіз інформації, що проробляється. Власні точки зору на інформацію.

4. Плани практичних і семінарських занять

№ п/п	Найменування тем занять	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Поняття науки. Етапи розвитку науки. Основні поняття 1. Розвиток економічних наук. Етапи їх розвитку. 2. Класифікація сучасних економічних наук.	2
2.	Тема 2. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень 1. Основні напрямки досліджень в економіці. 2. Економічна криза і її вплив на підприємства міського господарства.	2
3.	Тема 3. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи 1. Структура звіту з НДР. 2. Вимоги до змісту та оформлення реферату, змісту, вступу, характеристики підприємства, обґрунтування актуальності обраної теми, висновків.	1
4.	Тема 4. Правила оформлення науково-дослідницької роботи	1
5.	Тема 5. Етапи постановки теми дослідження 1. Основні напрямки економічних досліджень на підприємствах міського господарства на сучасному етапі розвитку економіки.	1

1	2	3
6.	Тема 6. Встановлення актуальності теми 1. Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження. 2. Звіт з вивчення теми дослідження.	2
7.	Тема 7. Цілі і завдання дослідження 1. Шляхи підвищення ефективності розумової праці. 2. Способи запам'ятовування інформації.	1
8.	Тема 8. Методи проробки інформації	2
	ВСЬОГО	12

5. Тематика звітів з науково-дослідницької роботи

1. Організаційно - правова форма підприємницької діяльності підприємства. Переваги. Недоліки. Можливості їх подолання.
2. Особливості формування цінової політики на підприємствах міського господарства в сучасних умовах.
3. Аналіз та удосконалення організаційної структури підприємства.
4. Моделювання варіантів застосування різних форм оплати праці та методів стимулювання співробітників.
5. Вивчення товарів (послуг) й споживачів продукції. Стимулювання збуту, маркетинговий аналіз і маркетингова стратегія.
6. Дослідження джерел фінансування оновлення основних фондів.
7. Розробка програми реформування підприємства.
8. Удосконалення механізму оплати за проїзд.
9. Формування ринкових відносин у житловій сфері.
10. Реструктуризація підприємств міського господарства.
11. Підвищення платіжної дисципліни споживачів.
12. Шляхи зниження дебіторської заборгованості.
13. Оптимізація грошових потоків комунальних підприємств.
14. Вдосконалення системи формування доходів.
15. Визначення параметрів ресурсозбереження на підприємствах міського господарства.
16. Забезпечення економічних передумов для підвищення якості послуг.
17. Економічні механізми удосконалення експлуатації основних фондів.
18. Розробка механізму управління витратами.
19. Оборотні фонди підприємства: нормування, ефективність використання.
20. Взаємозв'язок і взаємодія стратегічного і тактичного планування на підприємстві.
21. Використання прибутку підприємства: дивідендна політика.
22. Резерви і фактори зростання прибутку.
23. Організація безготівкових розрахунків. Основні форми. Переваги й недоліки кожної з основних форм безготівкових розрахунків.
24. Демонополізація ЖКГ і створення конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг.

25. Забезпечення безбиткового функціонування підприємств ЖКГ (за галузями).
26. Участь громадськості в реалізації державної та регіональної політики щодо реформування і розвитку ЖКГ.
27. Удосконалення системи управління ЖКГ.
28. Економічно обґрунтовані тарифи на житлово-комунальні послуги: теорія та практика.
29. Витрати на капітальний ремонт житлового фонду як складова тарифів за житло.
30. Рівень експлуатаційної безпеки зносу основних фондів у ЖКГ та витрати і втрати при виробництві житлово-комунальних послуг.

6. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів

Найменування тем і питань, що виносяться для самостійної роботи	Кількість годин	Форма звіту
1	2	3
Тема 1. Поняття науки. Етапи розвитку науки. Основні поняття 1. Основні групи наук, що представляють сучасну систему наукових знань, та їх характеристика.	2	Конспект Доповідь
Тема 2. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень 1. Основні підходи визначення предмета економічних досліджень представниками різних наукових течій.	2	Конспект Доповідь
Тема 3. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи	4	Конспект Доповідь
Тема 4. Правила оформлення науково-дослідницької роботи	4	Конспект Доповідь
Тема 5. Етапи постановки теми дослідження 1. Основні напрямки економічних досліджень на різних підприємствах міського господарства на сучасному етапі розвитку економіки. 2. Обґрунтування вибору теми дослідження.	2	Доповідь
Тема 6. Встановлення актуальності теми 1. Інформаційний пошук як невід'ємна частина наукових досліджень. 2. Економічний ефект як складова частина обґрунтування теми наукового дослідження. 3. Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження. 4. Звіт з вивчення теми дослідження.	4	Конспект Доповідь
Тема 7. Цілі і завдання дослідження 1. Вміння роботи над літературою. 2. Шляхи підвищення ефективності розумової праці. 3. Сучасні методи запам'ятовування інформації. 4. Робота над науковим дослідженням.	4	Конспект Доповідь

Продовження

1	2	3
Тема 8. Методи проробки інформації 1. Робота над науковим дослідженням. 2. Оформлення звіту з проведеного дослідження.	2	Конспект Доповідь
Всього	24 годин	

Однією з форм контролю самостійної роботи студентів є звіт з обраної теми дослідження. Тема дослідження обирається студентом самостійно і узгоджується з викладачем. Звіт повинен відповідати вимогам, що встановлені для науково-дослідницьких звітів і належним чином оформлений. Рішення про успішність самостійної роботи приймається викладачем на основі захисту звіту з науково-дослідницької роботи.

7. Оцінка знань

Для оцінки успішності вивчення дисципліни застосовують модульно-рейтингову систему оцінки.

Загальний рейтинг визначають з урахуванням рейтингів поточного контролю за модулями та підсумкового контролю, заохочувальних і “штрафних” балів.

Заохочувальні бали включають усні відповіді, участь у дискусіях, доповіді за темами звітів. Вони складають не більше 20% рейтингу з дисципліни.

Тестовий контроль проводиться одночасно для всіх студентів і не може виконуватися в інший час студентами, які пропустили тест-контроль, незалежно від причин їх відсутності. Компенсувати втрачені бали можна лише частково - за рахунок заохочувальних балів. Усі студенти отримують завдання одночасно. Здати виконане завдання можна раніше встановленого терміну, але не пізніше. Загальна кількість балів за тест вказується в тесті.

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль самостійної роботи студентів відбувається згідно з графіком деканату (кафедри). Рівень вивчення студентами програмних тем з дисципліни “Навчально-дослідницька робота студентів” оцінюють за виконаними звітами, написаними тестовими завданнями, практичними завданнями, анотованими звітами про розглянуті (обговорені) проблемні статті. До загального рейтингу включають оцінку звіту з науково-дослідницької роботи з урахуванням його захисту.

Засоби контролю та структура залікового кредиту

	Види контролю та їх стислий зміст	Розподіл балів, %
Поточний контроль		60
ЗМ 1	Відвідування занять Вимоги до змісту НДР Тестування	30
ЗМ 2	Відвідування занять Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження Формулювання цілей і задач наукового дослідження Звіт з обраної теми наукового дослідження	30
Підсумковий модульний контроль		40
Всього		100

Список джерел

Базові

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. – К.: Вища школа, 1997.
2. Бор М. З. Основи економічних досліджень. Логика, методологія, організація. Методика. – М.: Изд-во «ДИС», 1998.
3. Вербило О. Ф. Теоретичні основи навчання економічних дисциплін. Підручник. – К.: Вища школа, 1995.
4. Лудченко А. А. и др. Основы научных исследований.: Уч. пособие. – Министерство образования и науки Украины. Под ред. А. А. Лудченко. – К.: Знання, 2000.
5. Основы научных исследований: Учебник для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др. – М.: Высш. шк. 1986.
6. Прокопенко Н. Д., Крутыкин А. Н. Основы научных исследований. – Донецк: ИЭП НАН Украины – ДИЭХП, 2000.

Допоміжні

1. Закон України „Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки” від 24.06.2004 № 1869-IV
2. Господарський кодекс України // Голос України.- 2003.-№49
3. Хозяйственное право: Учебник / Под ред. Мамутова. – К., 2002.- 912 с.
4. Періодичні видання з проблем міського господарства.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи та проведення практичних занять
з дисципліни

“НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ”

*(для студентів 4 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)*

Укладач: **ВОДКА** Наталія Василівна

Відповідальний за випуск: к.е.н., доц. *В. М. Тюріна*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання: *І. В. Волосожарова*

План 2012, поз. 349 М

Підп. до друку 26.06.2012	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,0
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12. 05. 2011 р.